

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 Jan. 1882, kl. 1 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Skrifvelse till Riksdagen, i anledning af två vid sistförflutna riksdag beslutade lagförändringar; Gifven Stockholms slott den 20 Januari 1882.

Då nedannämnda af senast församlade Riksdag beslutade lagförändringar, öfver hvilka Kongl. Maj:t ej kunnat fatta och meddela sitt nådiga beslut innan Riksdagen åtskildes, ej heller sedermera blifvit af Kongl. Maj:t i nåder antagna, vill Kongl. Maj:t nu, i öfverensstämmelse med 87 § Regeringsformen, underrätta Riksdagen om de skäl, som derfor utgjort hinder.

I underdånigsskrifvelse den 19 April 1881 har Riksdagen tillkännagifvit, att Riksdagen af anförda orsaker för sin del antagit följande:

»Förordning angående förändrad lydelse af 17 kap. 12 § Handelsbalken.

Härigenom förordnas, att 17 kap. 12 § Handelsbalken, sådant nämnda lagrum lyder enligt Förordningen den 8 Oktober 1861, skall erhålla följande förändrade lydelse:

Dernäst gånge med förmånsrätt ut:

ur fast egendom utskylder för samma egendom till landsting eller kommun för sista och löpande året, der icke, enligt hvad särskildt stadgadt är, annan än egaren är pliktig att dem gälda; samt

ur lös egendom först gäldenärens utskylder till kronan för sista och löpande året, de der ej för fast egendom utgå, och derefter hans utskylder för samma tid till landsting eller kommun, der de icke, på grund af hvad här ofvan stadgadt är, ur fast egendom gäldas.»

Vid granskningen af detta förslag funno Högsta Domstolens fleste ledamöter, likasom vid granskningen af ett föregående likartadt förslag, den hufvudsakliga anmärkning böra göras, att införandet af nya, tysta förmånsrätter icke kunde anses öfverensstämma med de regler, som borde gälla för en god kreditlagstiftning, hvarjemte särskildt anmärktes, att då förslaget innehölle, att förmånsrätt i den lösa egendomen ej skulle ega rum för de kommunalutskylder, som på grund af förslaget »gäldas» ur fast egendom, det syntes tvifvelaktigt, huruvida härmed afsåges utskylder, som enligt förslaget borde gäldas eller verkligen guldits eller kunnat gäldas ur den fasta egendomen, hvilka tre olika tydningar kunde leda till mycket olika resultat. Högsta Domstolens fleste ledamöter ansågo det ej heller böra lemnas utan uppmärksamhet, att jemlikt 127 § Utsökningslagen den nu förslagna förmånsrätten, så vidt den afsåge fast egendom, ej kunde göras gällande, då egendomen utmättningsvis försålles, hvilket förringade betydelsen af den för kommunerna åsyftade förmånen. På dessa skäl funno sig alltså Högsta Domstolens fleste ledamöter ej kunna tillstyrka bifall till Riksdagens ifrågavarande förslag.

Med afseende å hvad sålunda blifvit emot förslaget anmärkt, har Kongl. Maj:t, efter Statsrådets hörande, funnit förslaget icke kunna godkännas.

Vidare har Riksdagen i underdånig skrifvelse den 19 April 1881 med förmälan, hurusom Riksdagen funnit hvad 5 och 6 §§ i 30 kap. Rättegångsbalken för närvarande innehölle angående skyldighet för den, som emot Hofrätts dom vill Konungen söka, att, om han ej ens kan

ställa borgen för sig sjelf, träda i fängelse till sakens slut, icke öfverensstämma med nutida åsikter och förhållanden, anmält att Riksdagen för sin del beslutit följande:

»Förordning, angående upphörande af skyldighet för den, som emot Hofrätts dom vill Konungen söka, att i visst fall träda i fängelse till sakens slut.

Med upphäfvande af hvad 30 kap. 5 och 6 §§ Rättegångsbalken, förstnämnda lagrum sådant det lyder enligt Förordningen den 18 April 1849, innehålla angående skyldighet för den, som tappat i Hofrätt och vill Konungen deremot söka, att i visst fall träda i fängelse till sakens slut, förordnas härigenom, att sökande skall vara från nämnda skyldighet befriad; åliggande honom i stället förete bevis om sin oförmåga att Hofrättens dom fullgöra.»

Högsta Domstolen, hvars utlåtande öfver Riksdagens berörda förslag blifvit infordradt, har väl förklarat sig anse, att hvad 30 kap. 5 och 6 §§ Rättegångsbalken i ofvanberörda hänseende innehölle borde upphävas och af annat stadgande ersättas; men Högsta Domstolens fleste ledamöter hafva tillika emot förslaget anmärkt, att, derest, på sätt förslaget innehölle, den nya föreskriften inskränktes dertill, att det i stället skulle åligga sökanden att förete bevis om sin oförmåga att fullgöra Hofrättens dom, utan att tillika stadgades, hvori detta bevis skulle bestå eller huru det skulle åstadkommas, det kunde inträffa, å ena sidan, att sökande, som hvarken kunde fullgöra Hofrättens dom eller anskaffa borgen och ej heller af lagen finge någon anvisning, huru han skulle styrka sin oförmåga i först nämnda hänseende, komme i en sämre ställning än under nu gällande lagstiftning, samt, å andra sidan, att, till följd af lagens tystnad i fråga om beskaffenheten af det bevis, sökanden hade att i ofvanberörda hänseende förete, en sådan tillämpning kunde hos domstolarne göra sig gällande, att lagens stadgande om frivilligt fullgörande af Hofrättens dom såsom villkor för rätt att söka ändring i densamma lätteligen kunde kringgås; och hafva desse ledamöter följaktligen ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till ifrågavarande förslag.

På grund af hvad sålunda blifvit af Högsta Domstolens fleste ledamöter emot förslaget anmärkt, har Kongl. Maj:t, efter Statsrådets hörande, funnit ifrågavarande författningsförslag icke kunna oförändradt antagas; men då en lagförändring i den af Riksdagens beslut angifna syftningen synts vara lämplig och af behovet påkallad, har Kongl. Maj:t låtit ett

inom Justitiedepartementet utarbetadt förslag till sådant stadgande sig föreläggas och, efter det Högsta Domstolen jemlikt 87 § Regeringsformen blifvit deröfver hörd, beslutit nådig proposition i ämnet till Riksdagen.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

Nils von Steyern.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartements-ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott
Fredagen den 20 Januari 1882,*

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherrre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
TAUBE,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER.

8:o.

Departementschefen, Statsrådet von Steyern anmälde till justering förslag till nådig Skrifvelse till Riksdagen, i anledning af två vid sistförflutna riksdag beslutade lagförändringar.

Och täcktes Hans Maj:t Konungen, enligt Statsrådets tillstyrkan, gilla berörda förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, äfvensom förordna, att skrifvelse skulle i öfverensstämmelse dermed till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

Th. Wilh. Malm.
